

Lovas István - Prizma

2013 június 17. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Mostani szemmel visszatekintve a hatvanas-hetvenes évekre, az akkori magyar fiatalok körében népszer? szleng kísérteties el?relátással nevezte el?szeretettel a rend?röket kíbereknek.

Ma már általánosan közismert jelz?vel kibernek neveznek világszerte mindent, ami az internetre, a hálózatokra és

a digitális kommunikációra vonatkozik.

Június hatodikával az Egyesült Államok kormánya hivatalosan is e kiberszféra kíberévé lépett el?. E napon tárta fel ugyanis két lap a 29 éves Edward Snowden – a CIA korábbi alkalmazottja és az amerikai Nemzetbiztonsági Ügynökség (NSA) szerz?déses bedolgozója – az NSA egyik leginkább féltve ?rzött titkát: az Egyesült Államok nem csak saját polgárai, de egyebek között az EU polgárai után is kémkedik. Vagyis a privát szféránk fikció.

A kémprogram PRISM (Prizma) fed?néven m?ködik. Az amerikai kormány a Google-t, a Facebookot, a Skype-ot és társaikat titokban arra kötelezte, hogy engedjenek hozzáférést „metaadataikhoz”. E metaadatokból tudják azt, hogy telefonon és az interneten ki kivel tart fenn kapcsolatot, mennyi ideig, vagy az illet?nek milyen szokásai vannak. A kommunikáció tartalmát állítólag nem vizsgálják, de e metaadatokból pontosan meg tudják rajzolni az érintettek profilját. Egy amerikai internetes portál az ügy horderejét összefoglalva szögezte le: „Hacsak nem akarunk áram nélkül élni az erd?ben, a modern élet olyan pontját értük el, amelynél a magánszférára vonatkozó elvárásunk mítosz csupán.”

A „kíberfigyelési” ügyet a nyilvánosság elé táró két újság cikke nyomán megindult a transzatlanti földindulás. A vezet? francia lap, a Le Monde június 12-én címoldalas vezércikkét szokásától eltér?en nem a hajtás alatti részbe, vízszintesen tördelte, hanem a bal oldalon függ?legesen, az egész oldalon végigfutva, szinte felkiáltójellé alakítva, ezzel a címmel: Az öreg kontinens szemben a Nagy Testvérrel. A Nagy Testvér George Orwell 1949-ben napvilágot látott, hátborzongatóan el?re látó regényének, az 1984-nek központi alakja, annak a totalitárius Óceániának a rejtélyes diktátora, ahol az állam minden polgárát elektronikusan figyeli. A címoldalon pedig szalagcím hirdeti az iszonyatos valóságot: Elektronikus megfigyelés – miként kémkedik Washington az európaiak után. A második oldalon megjelent brüsszeli tudósításában – „Az amerikai kémkedés kényének kitett Európa: Az EU-t aggasztja a Snowden-ügy, de nem sikerül hatékonyan megvédenie magát” – a lap azt írja Viviane Reding igazságügyi biztosról, hogy az szokatlanul diszkrétnek mutatkozott, és nem akart ujjal mutogatni az Egyesült Államokra, csak felhívta a figyelmet az uniós polgárok jogaira. Arról az európai bizottsági alelnökr?l van szó, akinek látható alvászavarai vannak, ha aznap nem vet Magyarország szemére valamilyen jogsértést.

A botrány megrázta Amerika elitjét is. A globális terjesztés? amerikai napilap, az International Herald Tribune csütörtöki számának egyetlen szerkeszt?ségi állásfoglalása ezt a címet kapta: Veszélyben a demokrácia. Alcíme így hangzik: Az alkotmányos szabadságot és az alapjogokat lábbal tiporja az, hogy amerikaiak millióinak telefonhívásáról adatokat gy?jtenek.

Amerikai vélemények szerint az elmúlt évtizedekben a Prizma leleplezése okozta a legnagyobb kárt az amerikai kormánynak. Az ACLU, az amerikai polgárjogi szervezet az adathalászat és megfigyelés törvénytelensége miatt feljelentette az amerikai kormányt. A hidegháború idején az emberi jogokat az amerikai külpolitika sarokkövévé tev? Jimmy Carter volt amerikai elnök majdnem egy évvel ezel?tt, június 24-én a *The New York Times*-ban kezdte máig visszhangzó, figyelmeztet? írását azzal a mondattal, hogy az Egyesült Államok felhagy az emberi jogok globális bajnoki szerepével. A 2001. szeptember 11-i terrortámadások óta washingtoni parancsra külföldön emberek – köztük amerikai állampolgárok – célzott likvidálások áldozataivá válnak; embereket tarthatnak fogva határid? nélkül és – óvott a volt elnök jöv?belátón – az 1978-as külföldi hírszerzési törvény korlátainak megszüntetésével a magánszférát véd? jogok példátlan megsértése vált lehet?vé bírói határozat nélkül történ? lehallgatásokkal és az elektronikus kommunikációban történ? kormányzati halászattal. Egyes szövetségi államokban embereket tartóztathatnak le puszta megjelenésük, imahelyük és társaságuk jellege alapján, tette hozzá. Carter említette még a robotrepül?gépek által megölt ártatlanokat is, mi pedig hozzátehetjük az emberrablást, bérkínzásba adást, vagy azt az újabb gyakorlatot – természetesen szintén az Egyesült Államok „biztonságára” hivatkozva –, hogy az Egyesült Államokban tömegközlekedési eszközöket szerelnek fel lehallgató készülékekkel.

A *Financial Times* csütörtökön arról tudósított, hogy *Orwell 1984 cím?* regényének eladása az egekbe szökött, amióta a *Prizma* leleplez?dött. A szabadság hazájának mondott Amerika lényegileg megvalósította azt, amir?l a történelem minden eddigi diktátora csak álmodott: minden egyes ember személyre szabott megfigyelését. E botrány után az „emberi jogok” szóösszetétel el sem hagyhatná az amerikai politikusok és kormányzati tisztségvisel?k száját.

Persze, tudjuk, mindez semmiség, mert Washington számára semmi nem aggasztóbb, mint a magyar médiatörvény, az új magyar alkotmány, illetve módosításainak ügye. Hogy a Klubrádió frekvenciájáról ne is szóljunk. Nyilván ezért támogatják Bajnai Gordont. Igaz, ami igaz: adatuk van hozzá.

Lovas István - mno.hu

Ajánló